

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому та місцевому
Одеського Державного Університету ім. І. І. Мечникова

ЗА НАШІ КОДРИ

ЗА РІШУЧЕ ПОЛІПШЕННЯ КОМСОМОЛЬСЬКОЇ РОБОТИ

XI звітно-виборна комсомольська конференція університету проходила під знаком рішучого поліпшення змісту комсомольської роботи. Всі виступи делегатів були прослідовані дужоком принципової критики тих недоліків, які ще наявні в нашій роботі, великим бажанням зробити роботу в організації бойовою, змістовою і конкретною.

Конференція підводила підсумки роботи комсомольської організації за рік.

Комсомольці університету внесли свій конкретний вклад у велике досягнення радянського народу. Влітку на ціліну виїжджали комсомольська бригада в складі 180 чоловік. Славно попрацювали наші товариши. Ними перероблено 1,5 млн. пудів зерна, вироблено 30 тис. трудоднів.

300 комсомольців влітку працювали в різних районах нашої області, восени — 1570 студентів виїжджали на роботи в колгоспи Іванівського району. Чимало зробила комсомольська організація і для досягнення головної мети — підготовки хороших спеціалістів-педагогів. Результати екзаменаційної сесії говорять про це. 1167 студентів університету одержали добре та відмінні оцінки, в наших лавах 232 відмінники. В цьому немала заслуга комсомольської організації. Про це говорить досвід роботи багатьох комсомольських груп, і особливо груп V курсу історичного факультету (секретар тов. Косовський), IV курсу географічного факультету (секретар тов. Бурлачук), V курсу геологів (секретар тов. Смирнов).

Значно пожвавилася і політико-виховна робота в організації. Різноманітнішими стали форми виховної роботи, конкретнішою — агітаційна робота в групах, значно краще працювала лекторська група університету. Є успіхи і в культурно-масовій, спортивній та шефській роботі.

Та основна увага делегатів була звернена не на успіхи в роботі, а на ті недоліки, які заважають нашому рухові вперед і, в першу чергу, — на недоліки в навчальній роботі. Конференція підкреслила, що у нас є ще такі комсомольські групи, де боротьба за відмінні і добре показники в оволодінні науковою не стали ще основним завданням комсомольців (наприклад, група III курсу хімічного факультету, III курс російського відділу філологічного факультету, III курс історичного факультету та ряд груп фізико-математичного факультету).

Делегати конференції правильно виступили проти вузько формально-го розуміння питань боротьби за знання, за високу успішність і дисципліну, яке часто обмежується лише заслуховуванням різних «академічних питань» на зборах чи засіданнях і до пустих розмов про користь індивідуальної виховної роботи.

Від редакції: матеріали комсомольської конференції будуть друкуватися в наступному номері газети.

ВІВТОРОК
27
листопада
1956 року
№ 36 (510)

Ціна 20 коп.

СЕМІНАРИ ПРОХОДЯТЬ УСПІШНО

На біологічному факультеті семінарські заняття проходять ще не на всіх курсах, але там, де вони є — результати позитивні. Так, добре проходять семінари з історичного матеріалізму на V курсі нашого факультету. Цікаво є змістово побудовані семінарські заняття на II курсі. Вони завжди проходять на високому ідейному рівні. Успішне проведення семінарів забезпечується суміллю підготовкою до них студентів II курсу, їх великим інтересом до вивчення марксистсько-ленинської теорії. Особливо цікаво проходить обговорення подій, які відбуваються в нашій країні і за кордоном. Завжди активно виступають на семінарах з історії КПРС студенти Подобед, Слепченко, Тульчинська, Скоряк, Хитальська, Касимова та інші.

З РОЗОВА.

Юнаки і дівчата, наша славна радянська молодь! Беріть активну участь в господарському і культурному будівництві! Вивчайте досягнення передової науки і техніки, оволодівайте знаннями промислового та сільськогосподарського виробництва.

Будьте стійкими і сміливими в боротьбі за перемогу великої справи комунізму в нашій країні!

(Із закликів ЦК КПРС до 39-х роковин Великої Жовтневої соціалістичної революції)

Переходимо до викладання українською мовою

їнської РСР, для сільських районів республіки. По закінченні університету нашим випускникам неминуче треба буде викладати українською мовою і, якщо ми не перебудуємо тепер наш педагогічний процес, не перейдемо на читання всіх спеціальних дисциплін українською мовою, та ми створимо значні труднощі в роботі наших майбутніх випускників.

— Кафедра мікробіології Одеського університету, визнаючи необхідність і доцільність задовільнити вимоги студентів про переход на читання спеціальних дисциплін українською мовою, прийняла рішення з допомогою кафедри української мової приступити до вивчення української мової, щоб з другої половини цього учебного року розпочати читання всіх дисциплін українською мовою. Кафедра вирішила написати курс лекцій з мікробіології українською мовою і віддрукувати його друкарським способом.

Німецька мова на біологічному факультеті

Групи I та II курсів біологічного факультету, які вивчають німецьку мову, зараз мають цілком задовільні знання з цього предмету. Навіть групи, які переведені до нас з педагогічних інститутів інших міст, де вони мали на першому курсі значно меншу кількість годин, домоглися вже чималих успіхів.

Це — результат високої дисципліни, свідомості і наполегливості у вивченні мови. В усіх перелічених групах немає жодного пропуску заняття з неповажної причини.

Особливо хочеться сказати про першу групу II-го курсу біологічного

факультету, де старостою т. Пойда. Незважаючи на те, що пройшло лише чотири тижні після повернення з колгоспу, 15 студентів з 17-ти вже істигли скласти половину семестрової норми домашнього читання. Група, вивчаючи матеріал за особливим планом (без підручника), активно працює в аудиторії, свідомо ставиться до виконання домашніх завдань.

В групі на протязі всього семестру немає жодної задовільної оцінки за відповідь; лише добре та відмінні.

Викладач О. П. РУМЯНЦЕВА.

ПОЛЬСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА

Польська Народна Республіка. Площа Конституції в Варшаві. На другому плані — Палац культури і науки, дар радянського народу польському народові.

Фото Польського Центрального фотоагентства.

ЦЕ ЗАВАЖАЄ

З початком нового навчального року на III курсі фізиків фізико-математичного факультету почались практичні заняття.

На практичних заняттях з атомної фізики студенти дослідним шляхом перевіряють правильність фізичних законів, а також глибше засвоюють теоретичний матеріал, прочитаний на лекціях. Студенти з великим інтересом відвідують ці заняття, іх дуже цікаво проводять керівники В. В. Міхо та Б. І. Солдатов.

Але треба відзначити їх недоліки, які заважають студентам раціонально використовувати свій час.

В лабораторії дуже мало інструкцій, і студенти не мають можливості завчасно підготуватися до заняття. Не всі прилади знаходяться в належному стані. Часто немає змоги своєчасно розпочати роботу через запізнення старшого лаборанта Я. І. Майстренка.

Практикум з радіотехніки теж цікавить наших студентів. Сучасну техніку неможливо уявити без застосування різних радіоприладів. Крім того, знання радіотехніки по закінченні університету допоможе цікавіше і більш наглядно подавати учням новий матеріал.

Добре керує роботами М. Д. Попович. Але знов-таки в лабораторії бракує точних інструкцій, які б давали конкретне уявлення про мету роботи.

Дуже було б добре, якби вказані недоліки, що заважають продуктивно використати час практичних заняття, були усунені найближчим часом.

М. ФІНКЕЛЬШТЕЙН,
Є. ШЕБІТЧЕНКО,

студентки III курсу фізико-математичного факультету.

ПЕРЕБУДУВАТИ УЧБОВУ ТА НАУКОВУ РОБОТУ УНІВЕРСИТЕТУ В СВІТЛІ РІШЕНЬ РАДИ МІНІСТРІВ СРСР

(з відкритих партійних зборів університету)

21 листопада у великому актовому залі відбулися відкриті партійні збори, присвячені питанням передбачення учбової та наукової роботи університету в світлі рішень Ради Міністрів СРСР.

З доповідю на зборах виступив ректор університету, проф. С. І. Лебедев.

— Двадцятий з'їзд партії, — сказав він, — означав собою новий етап в житті нашого народу, в житті радианської науки, в житті вищої школи. Його рішення і вказівки запалили на нові творчі діла, активізували їх діяльність.

— Відомо, — говорить далі проф. Лебедев, — що раніше головним критерієм, який визначав участь викладача в роботі вузу, була кількість годин, виконаних за учебним планом. Останні види роботи ставились в залежність від учебного навантаження кожного члена кафедри.

— Таке становище неминуче призвело до того, що в ряді випадків учбові плани окремих факультетів, а також робочі плани з окремих дисциплін занадто перевантажувалися. А наслідком цього було перевантаження студентів обов'язковою учебною роботою.

— Кафедри суспільних наук університету, керуючись рішеннями ХХ з'їзду КПРС, розробили і проводять в житті ряд міроприємств, спрямовані на дальнє покращення учбової, наукової і політико-виховної роботи.

— Значну роботу в цьому відношенні проводить кафедра історії КПРС (зав. кафедрою доц. Леонов). На кафедрі широко розгорнуто методичну роботу. Розпочавши з обговорення методичних розробок до основних тем курсу історії КПРС за новим проектом програми, колектив кафедри перейшов до розробки і критичного обговорення на кафедрі всіх текстів тем по курсу.

— Треба сказати, що на кафедрах і факультетах зроблено лише перші кроки по виконанню рішень ХХ з'їзду. Протягом місячного терміну з часу широкого ознайомлення всього науково-педагогічного колективу з інструктивним листом на кафедрах складено індивідуальні плани наукових працівників і подекуди намічені деякі, досить несміливі заходи практичного розв'язання окремих питань, що випливають з інструктивного листа МВО.

— Керуючись вказівками і розпорядженнями Міністерства вищої освіти, ряд кафедр провів скорочення годин по лекційних курсах і практичних заняттях з тим, щоб програмний матеріал було виконано повністю.

— Черговим завданням всіх кафедр університету є закінчення плавування учбового процесу і складення річних планів викладання окремих дисциплін. В цих річних планах слід передбачити зміст і послідовність викладу матеріалу, а також установити зв'язки між окремими видами учбових занять протягом всього учебного року.

Слід сказати, що масштаби наукової роботи, яку виконують на кафедрах університетів та в інших вузах, до цього часу залишаються незначними, якщо мати на увазі величезні потенціальні можливості великого загону наукових працівників. Це, зокрема, стосується кафедри української літератури (зав. кафедрою доц. Данилко).

Проф. Лебедев каже, що головним в методичній роботі кафедр повинно бути питання підвищення ідейно-наукового рівня і поліпшення педагогічної майстерності читання лекцій, за якими і надалі залишається організовуюча і спрямовуюча роль в учбовому процесі.

— На окремих кафедрах вже вжито заходів до покращення справи організації практичних і лабораторних занять. Проте не можна сказати, що всі кафедри вже глибоко вивчили і докорінно поліпшили цю справу. В цьому відношенні ще багато треба попрацювати на всіх факультетах університету. Особливої уваги заслуговує справа організації семінарських і практичних занять з суспільствознавчих та гуманітарних наук, де ці заняття в своїй більшості проходять без належної активності, без дискусій, в значній мірі там панує «школярство».

Проф. Лебедев зупиняється на питанні використання учбового кіно як одного з заходів поліпшення учбового процесу, раціональне методичне застосування якого може дати значний педагогічний ефект.

— Перебудова роботи вищої школи, — каже далі доповідач, — повинна створити об'єктивні передумови для розвитку справжньої самостійної роботи студентів.

— Перебудова читання лекційних курсів з внесенням окремих розділів для самостійного опрацювання, широка рекомендація літератури, в тому числі і журнальних статей, систематичні консультації, колоквіуми, широка політико-виховна робота серед студентів, високі, але справедливі вимоги на екзаменах — все це допоможе нам активізувати і піднести на належний рівень самостійну роботу студентів.

— Особливо важливу роль в спрощенні поглиблених творчої самостійної роботи відіграє активна участь студентів в науковій роботі кафедр.

Наукова робота студентів в університеті за останні роки дещо поліпшилась, про що свідчать щорічні наслідки оглядів студентських наукових робіт, проведення підсумкових конференцій, друкування студентських наукових збірників. Днями одержано наказ Міністерства вищої освіти УРСР про підсумки огляду наукових робіт студентів вузів Української РСР, згідно з яким за кращі наукові роботи нагороджено грошовою премією в 300 крб. студента біологічного факультету Осеннього, в 200 крб. — студента фізико-математичного факультету Арова і студента хімічного факультету Бокало. Грамотами МВО УРСР нагороджені студенти фізико-математичного факультету Дреков, Куценко, Проценко і Турін, студенти філологічного факультету Бучко та Іпатова і студент історичного факультету Гуляк.

Проф. Лебедев зупинився на стані дисципліни в університеті.

— За останній час, — каже він, — у нас значно знизилася учбово-трудова дисципліна серед студентів. Можна навести багато прикладів безвідповідального ставлення студентів до своїх учбових обов'язків. Студент II курсу фізико-математичного факультету Загінайлло на заняттях з спецдисципліні грав в шахи, сам нічого не слухав і відволікав увагу інших. Наказом по університету студент Загінайлло на два місяці зня-

тий зі стипендії. Студент V курсу хімічного факультету Делів забув про попередження, з яким він переданий до нас, і в останній час систематично порушує трудову дисципліну.

— Відвідування занять в окремих випадках дуже низьке. Деякі студенти піддаються балаканині про запровадження вільного відвідування лекцій, посилаються на якісь розпорядження МВО, яких ми не додержували.

— Зниження учбово-трудової дисципліни в значній мірі обумовлено послабленням політико-виховної роботи професорсько-викладацького складу серед студентів. Виховна робота викладачів серед студентів повинна провадитися систематично і під час читання лекцій, і в позалекційний час. Велике виховавче значення для студентів матиме особистий приклад професора, доцента. Слід, до речі, сказати, що деякі викладачі, наприклад, проф. проф. Кошарев, Гавrilov, Савчук, Тульчинська — рідкі гости в гуртожитках студентів.

В своїй доповіді проф. Лебедев охарактеризував стан наукової роботи в нашому університеті.

— Науковий рівень досліджень, — сказав він, — до певної міри визначається тим, яке місце кожна кафедра, факультет займає в науці і який має науковий напрямок.

— Якщо раніше ми могли говорити тільки про школу заслуженого діяча науки УРСР проф. Е. А. Кирилова, про певний напрямок проф. В. П. Щесевича, то тепер можемо назвати ряд кафедр, які стають викладачами в науковій тематиці і мають свій науковий напрямок.

— Однак строкатість та багатотемність в науковій тематиці наших факультетів все ще мають місце.

— Завданням колективів кафедр університету є наполеглива робота по ліквідації багатотемності в планах і прагнення до цілеспрямованості в дослідженнях, боротьба за формування певних напрямків і наукових шкіл.

— Велику роль, — говорить доповідач, — покликана відіграти організація науково-дослідних робіт, які виконуються за завданням виробничих організацій. А у нас лише дві господарівінні теми. В нас є важлива тема для колгоспів та радгоспів «Дослідження ґрунтів Одеської області» (керівник доц. Бракін), але виконується вона коштами і силами університету. Декілька років на кафедрі мікробіології (керівник проф. Тульчинська) ведуться роботи в радгоспах також коштами і силами університету.

З цим, товариши, потрібно кінчати.

— Дещо пожвавилася в університеті робота по підготовці підручників і учебних посібників. Університетом складений перспективний видавничий план на п'ятирічку, в якому планується видати цілий ряд підручників, учебних посібників і конспектів лекцій.

— Роботу цю потрібно закінчити до 5 грудня.

— На заключення я хочу закликати комуністів, всіх професорів і викладачів суміліно взятися за справу декорінного поліпшення учбової, наукової роботи в університеті та політико-виховної роботи серед студентів.

Після доповіді проф. Лебедєва на Костарев, Ковбасюк, Леонов, Берзборах розгорнулися дебати, в яких ловська, Самарський, Мелехов, Саявчили участь т.т. Елькін, Морозов, дов та інші.

Перші кроки

(з виступу доц. О. М. МЕЛЕХОВА)

Кафедри творчо підійшли і до перевідгуку програм, внесли певні зміни з метою їх удосконалення.

Намічаються перші, хоч ще й передні, кроки по передбаченні роботи кафедри історії СРСР.

Ставити питання про самостійну роботу студентів — це значить ставити питання про розширення кабінетів, про піднесення їх творчої ролі. На жаль, наші кабінети не можуть виконувати цих завдань. Вони погано укомплектовані кадрами, погано забезпечені літературою, а студентська бібліотека, яка сконцентрувалася в своїх руках право придбання літератури, не рахується з запитами кабінетів.

Необхідно забезпечити студентів програмами, які, якщо потрібно, можна віддрукувати в нашій друкарні.

Працювати творчо

(з виступу проф. Д. Г. ЕЛЬКІНА)

Студент повинен не тільки слухати лекції, а й творчо працювати. Для самостійного опрацювання потрібно давати теми не принципового значення, потрібно студентів познайомити з обсягом матеріалу всіх курсів. Велике значення має глибока науковість і майстерність викладу лекції.

Є речі збільшити кількість факультативних курсів, які б читалися висококваліфікованими спеціалістами, і дати можливість студентам обирати той курс, який його цікавить.

Для підвищення педагогічної кваліфікації необхідно на всіх факультетах організувати методкабінети, дозволити на перший раз хоча б одному факультету в цьому році провести під практику в сільській школі.

Ширше роз'яснювану роботу

(з виступу доц. С. М. КОВБАСЮКА)

Ми зробили лише перші кроки в справі передбачення нашої роботи, зокрема з'ясували постанову Ради Міністрів СРСР серед професорсько-викладацького складу.

Але ми допустили недоліки в цій роботі — не роз'яснили постанову студентам. Тому деякі студенти прийшли до висновку, що вказівка про вільне відвідування лекцій. Результат цього — значна кількість пропусків лекцій.

Необхідно на всіх курсах провести другому півріччі ввійти в колію.

Впорядкувати штати

(з виступу проф. А. І. КОСТАРЕВА)

Нам не вдалося помітно скоротити курси на факультеті. Величезні досягнення в галузі атомної фізики повинні бути доведені до відома студентів.

На факультеті 780 студентів, а викладачів лише біля 40. Це ненормальне становище, при якому неможливо розвантажити викладачів для науково-дослідницької роботи. Тимчасом на факультеті 7 штатних одиниць залишаються вакантними.

В роботі фізінституту також немають недоліків. Так, наприклад, досі ще не створений теоретичний сектор. А тісна співдружність теоретиків з практичними діячами необхідна, в протилежному разі важко буде створити наукові школи.

Піднести роль практики

(з виступу вкл. С. Л. САМАРСЬКОГО)

Погано, що курси методики ведуть ті, в кого невистачає годин, хоча повинні вести їх найбільш кваліфікованими викладачами.

Не все гаряць в біологічному корпусі, він не має бази, бібліотеки, іншої. Все це негативно впливає на самостійну роботу студентів.

Звітно-виборні збори комсомольців філологічного факультету

В цьому році на звітно-виборних зборах комсомольської організації філологічного факультету було вдвое більше комсомольців, ніж у минулому році. Наші ряди значно поповнилися за рахунок студентів колишнього Ізмаїльського педіну. В іхній комсомольській організації були свої славні традиції, свій досвід роботи.

Тепер єдиною, дружною сім'єю будемо ми боротися за нові успіхи в навчанні і громадській роботі, виправляти наявні недоліки, зокрема ті, що були відзначені на зборах.

Комсомольці відзначали, що доповідь країнського секретаря КСМ бюро тов. Славіні не містила в собі чіткого аналізу діяльності бюро факультету, роботи комсомольських груп, не була побудована так, щоб відразу викликати жваве обговорення наболілих питань комсомольського життя. Але все ж таки у багатьох виступах були висловлені цінні думки, які новообрани КСМ бюро неодмінно повинно врахувати.

Студентка IV курсу Кизима, колишній секретар КСМ бюро філфаку Ізмаїльського педіну, поділилася досвідом роботи своєї комсомольської організації. Вона підкреслила, що у них існував тісний зв'язок між бюро факультету і комсомольськими групами. А саме відсутність такого зв'язку є істотним недоліком комсомольської роботи на нашому факультеті.

Про низький рівень трудової дисципліни на III курсі українського відділу говорила студентка Н. Пономаренко. Студент І. Дарінко з обуренням відзначив величезну кількість зайвої писанини, засилля бюрократичних методів у практиці колишнього КСМ бюро факультету.

На недоліках навчального процесу зупинився студент IV курсу Сайдов, вбачаючи саме в цьому причину пасивності наших комсомольців. Дуже мало часу залишається у студентів

для самостійної роботи, зовсім не значне місце відводиться в навчальному процесі таким формам заняття, як семінари, колоквуми, консультації. Погано поставленій контроль за самостійною роботою студентів.

Різкою критикою на адресу порушників трудової дисципліни та стиляг прозвучав виступ аспіранта Фолі. Він дає характеристику студентці ІІ курсу російського відділу Давновській, яка виявилася дезертиром під час роботи в Іванівському районі, а зараз не відвідує лекції, зневажливо ставиться до своїх товаришів, не рахується з їх думками та справедливою критикою. Тов. Фоля критикує студента IV курсу Добрідєєва, який також систематично порушує трудову дисципліну, не відвідуючи лекцій.

Декан філологічного факультету док. Данилко познайомив учасників зборів з інструктивним листом Міністерства вищої освіти і відповів на цілий ряд питань, які особливо хвилюють студентську молодь.

На необхідність відродження добрих традицій комсомольської організації філфаку вказав у своєму виступі секретар партбюро факультету тов. Котов. Найбільшим злом у житті нашого факультету зараз є поширення міщанських тенденцій, байдужість багатьох комсомольців до всього, крім власних вузько-особистих інтересів. Саме з такими настроями повинна зараз повести не-примиренню боротьбу комсомольська організація.

В роботі комсомольців-філологів на протязі минулого року були певні досягнення. Про них, зокрема, говорила член КСМ бюро Ткачук, відповідальна за шефську роботу, а також інші виступаючі. Більшість наших комсомольців палко бажає, щоб комсомольська організація філфаку знову стала однією з найкращих.

В цих бажаннях — сила наших комсомольців, запорука успішної ро-

боти новообраних комсомольського бюро.

Комсомольські збори філологічного факультету пройшли організовано, на високому рівні. Виступаючі та ті, хто брав участь в обговоренні нового складу комсомольського бюро, піддали принципові критиці недоліки в роботі комсомольської організації і внесли ряд пропозицій, спрямовані на дальнє пожвавлення діяльності комсомольських груп та бюро.

Н. БУЧКО, студентка IV курсу філологічного факультету.

НАРОДЖЕННЯ ПОЕЗІЇ

Від Одеси до Миколаєва—четири години їзди автобусом. Чого не передумаєш за такий час, скільки на-трясе тебе за дорогу, що й годі. І накуяєшся, і нанудуєшся.

Знаючи всі ці прикrosti, я вирішив в останній поїздку захопити з собою щось читати дорогою. Серед «захопленого» був цього разу жовтневий номер нашої багатотиражки, який довелося мені тихенько «експропріювати» з власності М. Ілляша.

Дорогою розгорнув газету, проглянув номер, затримався на літературній сторінці. Читати окремі вірші було просто приемно. Дійшов до останнього вірша з циклу «Слово про цілину». Після першого ж рядка сказав: «Здорово!». Мій сусіда, що куняв весь час, навіть прокинувся від окрику і потягся рукою до га-

зети. Перечитав. Питаю: «Ну, як газета?».

«Нічого»,—відповідає.

«Що ж саме?»,—питаю.

«Вірші»,—відповідає.

Потім газета пішла по руках. І всі повертали, схвалюючи останню сторінку. Питаю, де дістав газету.

Прийшлося розповісти про університет і про студійців.

Єдиний раз в дорозі час минув непомітно.

Тоді захотілося мені перевірити ще і ще, яке враження спровіляє вірші на інших. На Миколаївському вокзалі дав читати газету ще кільком, і знов вірші були позитивно оцінені. Причому тут же прочитала газету група колгоспної молоді, яка приїздила в Миколаївську область на роботу з західних українських областей.

Молоді сподобались вірші «Казахстанський вечір» Г. Шендріка, «Світанок» В. Березинського і перший вірш з циклу «Слово про цілину» В. Мороза.

Приіхав до себе в Горлівку, дав читати газету студентам, а потім і викладачам своєї кафедри. І знову вірші одержали схвалення.

Найбільш досконалими визнали вірш «Червоний рідний стяг» М. О. Левченка, хорошими—вірші В. Мороза, Г. Шендріка, В. Березинського та ін.

Перечитую знову і знову вірші літературної сторінки, приемно і радісно відчувати, як пробиваються молоді сходи, молоді паростки поезії.

Думається, що подібні почуття хвилюють тепер і нашого Ваню Дарінка, у якого колись перші вірші В. Мороза викликали тільки злість. Шо ж, такою була тоді «поезія» В. Мороза. Не те зараз.

Хочеться побажати товаришам студійцям успіхів і активного, гарячого, творчого життя.

В. ШАПОВАЛОВ, викладач Горлівського педагогінституту.

ПРО БІБЛІОТЕЧНУ ПРАКТИКУ СТУДЕНТІВ

(ЛІСТ ДО РЕДАКЦІЇ)

На протязі трьох років співробітники наукової бібліотеки проводять биробічну практику з студентами дипломантами історичного факультету. Ім читаються оглядові лекції під час яких бібліографії бібліотекознавства, проводяться екскурсії в бібліотеку і практичні заняття, під час яких студенти знайомляться з бібліографічними посібниками і систематичними каталогами.

До цього часу такі заняття проводилися лише на історичному факультеті. Проте знання бібліографічних джерел і вміння користуватися систематичним і алфавітними каталогами необхідні студентам всіх факультетів. Іх треба набувати вже з перших курсів. Студенти частіше висловлюють незадоволення з приводу того, що такі необхідні для повсякденної роботи знання вони набувають лише при закінченні університету.

Курс загальної та галузевої бібліографії, знайомство з різними бібліографічними покажчиками, з книжними багатствами нашої бібліотеки і т. д.—все це може надати необхідну допомогу навчальному процесу.

Отже, ми пропонуємо проводити бібліотечну практику на всіх факультетах, починаючи з перших курсів. Для цього потрібно внести деяльні в існуючу програму по бібліотечній практиці.

В. ТЕРЛЕЦЬКА, О. НОТКІН, працівники наукової бібліотеки

Деякі думки з приводу вільного відвідування лекцій

Рішення ХХ з'їзду нашої партії вимагають від радянської вищої школи докорінної перебудови роботи, безпосереднього зв'язку навчання з вимогами життя, підпорядкування дослідницьких шукань завданням будівництва.

В порядку здійснення цих рішень постанови ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР та інструктивний лист Міністерства вищої освіти намічають конкретні шляхи реорганізації педагогічного процесу, підготовки наукових кадрів, дослідницької роботи кадрів.

Основний недолік організації учебного процесу полягає в перевантаженні студентів, у відсутності у них достатньої кількості часу для самостійної роботи.

Цей недолік повинен бути переборений шляхом зменшення кількості лекцій, практичних робіт, шляхом надання студентам можливості самостійно працювати над книгою, над джерелом, в лабораторії, в кабінеті.

На такий шлях і стали кафедри університету, які (одні з більшим, інші з меншим успіхом) розв'язують це питання.

Слід відзначити, що в світлі вимог, які стоять перед нами, роль лекції стає ще значнішою, тому що

лекція повинна знайомити студента з найбільш важливими, вузловими моментами курсу, які мають велике принципове значення,—такими розділами, які недостатньо або зовсім не висвітлюються в літературі.

Лекція зараз повинна відповідати більш високим вимогам, ніж це було раніше, і щодо наукового змісту, і щодо педагогічної майстерності.

Тимчасом деякі студенти розуміють це інакше: вони вважають, що розвантаження, поліпшення самостійної роботи можливі лише в умовах вільного відвідування лекцій.

Чи це так?

Відповідь на це питання може бути тільки негативною. В директивних документах Міністерства вищої освіти ніяких вказівок на це немає. Більше того, там йде мова про обов'язкове відвідування лекцій та практичних занять. Проте, незалежно від цього, чи можна зараз ставити питання про вільне відвідування лекцій? Я гадаю, що ні, і ось з яких причин.

1. Наша вища школа готує кадри високої кваліфікації для соціалістичного господарства та культури, розвиток яких здійснюється в планово-

му порядку і залежить, зокрема, від якості спеціалістів. Тому відвідуванням учбових занять, без яких ця якість не може бути достатньо високою, не можна віддавати на розгляд студентам. За цим необхідно слідкувати, цим необхідно керувати.

В дореволюційній Росії, в тих вищих учбових закладах, які випускали спеціалістів для промисловості (політехнічних, технологічних і т. д.), в більшості випадків відвідування лекцій було обов'язковим. На медичних факультетах університетів воно було вільним лише формально, фактично ж і там не відвідувати лекцій було неможливо.

2. Студенти, особливо перших курсів, потрапляючи у вуз безпосередньо з шкільної лави, не мають ще потрібних навиків вміло і самостійно розподіляти свій час, цілком самостійно оволодівати знаннями. Тому є велика загроза, що запровадження вільного відвідування лекцій даст різке зниження успішності.

3. На заочних відділах вищих навчальних закладів навчаються люди, мудрі досвідом виробничої діяльності, дорослі, і, недивлячись на це, іхня успішність нижча від успішності студентів стаціонарних факультетів і вузів. Основна причина полягає в тому, що в них, як у заочників, дуже мало обов'язкових лекцій і практичних занять.

В умовах вільного відвідування лекцій успішність студентів стаціонарних факультетів може знизити. До таких умов потрібно віднести вільне відвідування консультацій, створення великої кількості факультативних курсів, надання студентам можливості їх вільного вибору.

Негайне здійснення ідеї вільного відвідування лекцій, про що мріють деякі студенти, може виявитися про-дектерством, яке ніколи ні до чого хорошого не приводить.

Професор Д. ЕЛЬКІН.

Німецькі письменники викривають ворогів угорського народу

В дні, коли в Угорщині бешкетували контрреволюційні банди, панував більш терор, багато діячів культури Німецької Демократичної Республіки виступили в пресі. Відомий і в Радянському Союзі письменник Стефан Гейм писав в газеті «Берлінер цайтунг»:

«Грім гармат біля Суєда і крики робітників, яких переслідували і по-звірячому вбивала на вулицях Будапешта фашистська зграя, — це зв'язано між собою, і це не можна розглядати порівно. Світова історія ніби хотіла одночасністю цих подій дати страшний кривавий доказ того факту, що гнобителі на Нілі не можуть бути визволителями на Дунаї.

...Письменник, інтелігент, взагалі, який при капіталізмі в найкращому випадку може продавати свої таланти тому, хто за них більше даст, в країнах соціалізму набув зовсім іншої духовної ваги... Нові завдання письменника, новий великий відгук, який він знаходить, означає також і велику відповіальність».

Стефан Гейм підкреслює, що письменники, інтелігенти і студенти в Угорщині, допомагаючи усувати справжні неделіки, за своїми промовами, дискусіями та демонстраціями «забували», що під знаком питання опинилася, крім того, ще й влада робітничого класу. А вона — найвищий принцип. Без неї настає поворот до фашизму та варварства... Як тільки партія робітничого класу залишилася без керівництва і не при владі, звідки й взялися знову всяких хортіцьких офіцерів, «схрещені стріли» і навіть вельмишановний пан князь Естерхазі, найкрупніший землевласник Угорщини, власною персоною...

«Чи хотіли селяни з колишніх князівських земель повернення кровососа Естерхазі?

Чи хотіли білого терору робітники, які на своїх підприємствах апелювали до розуму і миру замість того, щоб згуртовано виступити проти фашистської небезпеки?

Чи письменники, інтелігенти, студенти хотіли вогнищ з книг на вулиці Ракоці? І відколи гарантує кому-небудь духовну свободу чорна реакція в особі кардинала Міндсенті?

Стефан Гейм говорить далі про великі питання соціті, які повинні були постати після тижня анархії та терору перед інтелігенцією Угорщини. Студентам, з яких 70 процентів — діти робітників та селян, слід було поставити перед собою просте запитання: хто ж буде турбуватися про те, щоб вони мали можливість вчитися? Який інтерес князеві Естерхазі в тому, щоб син його наймита став інженером? Який інтерес банкіру, що повернувся, в тому, щоб дочка робітника стала лікарем? Нехай іде на фабрику! Або — на вулицю...

На заключення Гейм повторює: «....Гнобитель на Нілі не може бути визволителем на Дунаї. Контрреволюція — не революція, навіть коли вона маскується під революцією. А про свободу завжди ставиться запитання: свобода — для кого? До речі, в фортеці не може бути однієї свободи: а саме — свободи відкривати ворота ворогові!».

Ясну і тверду позицію в ті суворі дні зайняла і видатна письменниця, також дуже популярна в нашій країні, — Анна Загер. Вона писала:

— Перед лицем білого терору в Угорщині з його сліпою лютією проти трудящих може бути так чи ні, за чи проти. Всі спірні питання, які не мають нічого спільногого з цим головним рішенням, відступають на другий план. Потрібно всіма силами і з усією ясністю виступити за це рішення.

Вороги миру — друзі великих прибутків та маєтків — нанесли удали в двох місцях: на Суецькому каналі і в Угорщині. Робітники Берліна говорять: з вчорашиною ною ми все бачимо ясно. Ми бачимо, до чого веде втрата часу хоча б на хвилину.

Багато говориться про пильність. Під цим розуміють — не випускати з виду ворога і його агентів. Але треба ще й пильно стежити за власними силами, за своєю роботою, за наслідками своїх вчинків. Для того, щоб, як називав це Ленін, «будувати справжню вітчизну трудящих».

З великою гіркотою та болем писав про жертви фашистського терору Стефан Гермлін:

«..За захватом, за мітингами, за майоріочими знаменами, за поспішними деклараціями раптом виринуло напівзабуте обличчя — вовча морда білых гонведівських офіцерів 1919 року, пика ловкої, затягнутої в корсети воїнщини, яка під звуки чардашу накинулася тоді на країну... Убивці втягнули з квартир і повісили на ліхтарях та деревах Будапешта сотні юнаків, членів угорської Спілки молоді. Вибачте нам, мертві, — невже вам було необхідно вмерти, щоб ми могли згадати обличчя убивць?... Чи не можна було зрозуміти, що за вимогами всіх свобод ховалася й ця свобода — свобода для партії ної довгих ножів?».

Ми знаємо сьогодні, що в Угорщині знайшлася сила, яка об'єднала угорців в боротьбі проти найютших ворогів трудящих. Ця сила — Революційний Робітничо-Селянський уряд, Угорська робітнична соціалістична партія, яка згуртувала вірних народові та соціалізму людей.

Правий був відомий кінорежисер Йоріс Івенс, який писав у найтяжчі для народу Угорщини дні: «Я впевнений, що угорські робітники, селяни та інтелігентція відстоють справу соціалізму в своїй країні».

На сторінках щотижневика «Зонністаг» виступили і багато інших діячів культури. Одностайно вітала преса НДР утворення Революційного Робітничо-Селянського уряду. Журналіст Клаус Вільчинський в статті «Я приїхав з Будапешта» («Берлінер цайтунг») описує дні терору і перемогу над силами реакції. Він пише: «Реакція розбиті! Хай запам'ятато підпалювачі війни і білогвардіїці всіх національностей: пройшов час, коли можна було, як в 1919 році в Угорщині або в 1936 році в Іспанії, потопити в крові досягнення робітників і селян.

Зараз імперіалістичні покидки винють про свою поразку. За лайкою кріється їх озлоблення на те, що сподівання в Угорщині не віправдалось. Своїми сльозивими версіями про Угорщину вони хочуть відвернути увагу від наслідків терористичних бомбардувань в Єгипті».

(«Советская культура», 17-XI 1956 р.).

ЮГАН ХРИСТОФ АДЕЛУНГ

(До стоп'ятдесятиріччя з дня смерті).

В цьому році минає сто п'ятдесят років з дня смерті видатного просинського німецького лінгвіста Югана Христофа Аделунга (1732—1806), який за визначенням істориків мовознавства зробив один для німецької мови те, що для інших мов робили цілі академії. Йому належить створення п'ятитомного «Grammatisches Wörterbuch der hochdeutschen Mundart» (1774—86), шеститомного «Glossarium mediae et infimae latinitatis» (1772—84), двотомних праць «Umständliches Lehrgebäude der deutschen Sprache» (1811—82) та «Über den deutschen Stil» (1785—86) і т. д.

Саме такі його праці, як «Докладний підручник німецької мови» та «Граматичний і критичний словник верхньонімецького діалекту», зробили величезний вплив на становлення, формування літературної німецької мови в умовах феодальної роздрібності Німеччини й мали на ті часи прогресивне значення.

В останній період свого життя І. Х. Аделунг проявив себе як ініціатор складання грунтовного огляду мов світу.

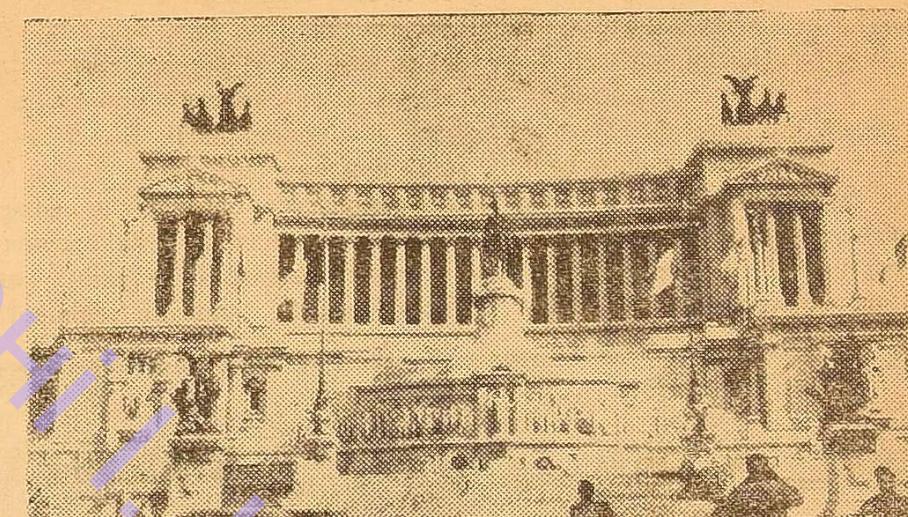
Вихованець університету в Галле, І. Х. Аделунг з 1759 р. працює викладачем гімназії в Ерфурті, але вже в 1761 р. «внаслідок релігійних непорозумінь» (про характер яких, на жаль, німецькі дослідники нічого конкретно не говорять) він був змушений переїхати до Лейпцига.

Зрозуміло, що не тільки більшість загальнонаукових та методологічних думок його давно вже застаріли, але навіть значна частина його беспорядків спостережень над сучасною йому німецькою мовою втратили в наш час свою оригінальність та свіжість, тим більше, що в добірці своїх прикладів німецький лінгвіст проявив себе однобічним пуристом, який прагнув передати тільки стрункість стилю й показати так звану «чистоту мови».

Та незважаючи на це І. Х. Аделунг міцно увійшов в історію мовознавства, як чесний, працьовитий та прогресивний лінгвіст, праці якого мали значний вплив на його сучасників і особливо послідовників.

Наприкінці зауважимо, що основні праці Аделунга зберігаються в фондах університетської наукової бібліотеки, в яку в основному вони надійшли з бібліотеки Рішельєвського ліцею, на базі якого було створено Сдеський університет.

Кандидат філологічних наук, доцент М. ПАВЛЮК.

Монумент Віктору Емануїлу II в Римі.

Навколо Європи

(Продовження)

Рим — одне з найоригінальніших міст світу, таких, де на кожному кроці бачиш, як сучасні і середньовічні будови органічно вплелись в стародавні і складають разом неповторні архітектурні ансамблі, вивчаючи які немов повторюєш історію. В історії міста є періоди розквіту і періоди занепаду. Так, наприклад, на початку нашої ери Рим був близькою столицею, де проживало біля 2 млн. чоловік. Для староримського зодчества характерним було прагнення до колосальності, яка витікала із свідомості могутності всесвітньої імперії. Це втілено в таких будовах, як мавзолей Адріана і Августа, Колізей (Колосео), форуми Цезаря, Августа, Траяна, Пантеон і т. д.

Середні віки були періодом занепаду. Руйнування міста, викликане наявністю військ варварів, довершувалося в період феодалізму і становлення християнства. Античні пам'ятки, як символи язичества, безж-

лісно знищуються.

В епоху Відродження в Римі живли і творили геніальні архітектори і художники — Мікельанджело, Рафаель, Браменте та інші. В цей час Рим збагачується новими, орігінальними будовами, головними з яких є собор св. Петра і площа перед ним, Капітолій, площа Навої, Пополо. Іспанські сходи, фонтан Треві та багато інших.

Спочатку ми проїжджаємо по сучасних кварталах Рима. Вулиці вузькі, без зелени, по них рухаються потоки легкових автомобілів, автобусів, моторолерів та пішоходів. В Римі дуже багато площ, центр яких прикрашений колонами, обелісками чи фонтаном.

Невтомно клашають фотоапарати — це наші туристи фотографують красиву площу Пополо з егейським обеліском посередині. Серед будинків, що піднімаються за нею, різко виділяється своїми великими розмірами (діаметр — 42 м) і красицю

кельанджело. Собор св. Петра знаходиться на території папської республіки Ватікан, центру чорної реакції і мракобісся.

Ми всередині Ватіканського палацу, що нараховує 1400 кімнат, частину яких займають музеї.

В жодному музеї світу немає такої кількості скульптур, як у Ватікані. Тут знаходиться оригінал Лаоконо, копія якого є у нас в Одесі, Аполона Бельведерського, Гермеса. У Ватікані є декілька парадних кімнат, розписаних Рафаелем в період з 1508 по 1520 р. В них знаходяться знамениті фрески «Афінська школа», де зображені Платон і Аристотель, «Диспут», «Парнас». Загальний інтерес викликає довга галерея під склом — лоджія Рафаеля, побудована за його проектом і розписана під його керівництвом.

А ось і бібліотека, заснована в 1450 р. Тут зібрано 32 тисячі рідкісних рукописів, починаючи з IV віку, і багато книжок. Експонати Ватіканського музею не можна оглянути за один день.

З трудом пробиваємося в знамениту Сикстинську Капеллу, де відбуваються урочисті богослужіння з

участю папи. Але Сикстинська Капела відома не папськими богослужіннями, а знаменитим розписом стелі і алтарної стіни, виконаними Мікельанджело. Тут і «Перші дні творіння», і «Потоп», і «Сп'яніння Ноя», і «Гріхопадіння» тощо. З 1534 по 1544 р. Мікельанджело працював над розписом «Страшний суд», що зайняв всю алтарну стіну капели.

З іменами Мікельанджело, Рафаеля, Браманте, зв'язана побудова найбільшого в світі католицького храму — собору св. Петра, довжина якого 186 м., а висота — 132 м. З іменем Мікельанджело в Римі з'язані не лише церковні будови і розписи: з 1546 року геніальний зодчий трудився над ансамблем площи на Капітолійському горбі.

Перед нами палац Сенаторів (Капітолій) і два парні палаці з обох боків: консерваторів і капітолійського музею.

Є в Римі і такі пам'ятники давнини, які збереглися майже в тому вигляді, в якому були побудовані. Така доля Пантеона.

Пантеон — кругла будівля без вікон. Світло сюди проходить через

ствір, діаметром в 9 м., в центрі куполу. В Пантеоні знаходяться пишні усипальні королів Італії, а поруч з ними похованій великий Рафаель. Свіжі червоні троянді, покладені на його гробницю, символізують любов італійського народу до одного з своїх геніальних синів.